

Almennu loftmiðlarnir og politiski (Ó)viljin

Oddagrein

LANDSSTYRIÐ vil varðveita monopolíð hjá almennu loftmiðlunum, útvarpinum og sjónvarpinum. Mentamálaneyvndin og helst ein meiriluti í lögtinginum vil avtaka hetta monopolíð. Hetta er stóðan, nú avgerð skal takast um framtíðina hjá loftmiðlunum.

GRUNDGEVINGIN fyrir at varðveita monopolíð er m.a. tann, at vit eru lítil og fámætt tjóð og eiga at savna allar kreftir til at gera eitt enn betri útvarp og sjónvarp. Teir, sum vilja hava monopolíð avtikið, siga, at tað er ikki í trád við demokratið, og tá eingin kann forða fyrir teimum mongu útlendsku rásum, sum koma inn í hvørt heim her á landi, hví skulu vit so forða fyrir, at føroyingar sjálvir eisini kunnu framleiða útvarps- eins og sjónvarps-sendingar verður spurt.

TJAKIÐ í sjónvarpinum týskvæðið um hetta málið varð áhugavert, men verturin átti at fingið fólk í studio, sum kundu vart einkarrættin ella í hvussu er sett fleiri relevantar og kritiskar spurningar í sambandi við, at einkarrætturin varð avtikið. Sendingin gjørdist tianverri í ov stóran mun ein einvisur monologur móti almennu loftmiðlunum.

TAÐ er einki minni enn ábyrgdarloysi bara at sleppa einkarrættinum og so lata ÚF og SVF sigla sín egnu sjógv. Eitt alment og journalistiskt ríkið ÚF og SVF er nettup ein borgan fyrir demoratiinum. Og tað er her, at okkara politikarar mugu standa við orð sitt. Skulu øll fáa loyvi at gera útvarp og sjónvarp, er greitt, at tað fer ikki at verða vistur sami áhugi fyrir almennu varpunum. So kann tjakast um, hvussu stórir hesin áhugi er. Men Føroyar hava brúk fyrir einum útvarpi og einum sjónvarpi, sum ikki nýtast at yvirleiva av reklamum ol. Tað eigur at verða ein samfelagsuppgáva at varðveita og menna loftmiðlarnar, tí teir hava so stóran týdning fyrir okkara identitet - fyrir okkara mentan - fyrir okkara tjóð. Tað er so lætt at standa fram og siga, at loftmiðlarnir mugu stuðlast fyrir so aftaná, tá brúk er fyrir at seta pengar á figgjarlógina, bara at yppa øksi og siga, at peningur er ikki til. Hvussu er hetta sambarligt við politikk fólka- og sambandsflokksins um, at vit skulu skerja almennu útreiðslurnar.

VIT bera stórliga ótta fyrir, at tá einkarrætturin verður avtikið, tá fara okkara politikarar ikki at kenna sína vitjunartíð. Teir fara ikki at hava mót og dirvi til at krevja, at tann neyðugi peningurin verður latin til hesar fjølmíðlar. Tá privatu útvarpin og sjónvarpin fara at stinga seg fram sum hundaland, tá man fara at vera so sum so við viljanum og áhuganum at stuðla einum neutralum og kritiskum almennum útvarpi og sjónvarpi. Tá fara menn at siga, at okkum nýtist tað ikki. Vandur er tá fyrir, at nettup mong av teimum, sum bardust sum úlvur á skóg fyrir at avtaka einmarrættin, fara at siga, at nú er so nógv at velja í, at eingin grund er at brúka meira av skattaborgarans pengum til eitt alment útvarp og sjónvarp. Alvaratos, hví skulu politikarar, ið hava verið ímóti at lata loftmiðlunum pengari, tá teir hava fingið ynki síni um avtøku av einkarrætti uppfyllt, bráðliga fara at ganga inn fyrir at skattapengar verða settir til somu loftmiðlar! Tí ið tosa um at verja mentan mugu eisini liva upp til hesi vøkr orð. Og tvis, fleiri pengar til ÚF og SVF. Eingin avtøka av monopoli úttan trygging av ÚF og SVF!

Sosialurin

Tann føroyska ISBN-skipanin

Í sambandi við at Landsbókasavnið herfyri gav út ársfrágreiðing fyrir 95 varð eisini føroyska ISBN-skipanin umrødd. Nú hevur just hetta málið verið framtíð í almenna orðaskiftinum og fyrir at fáa forståls av hesum fyrir onkrum flókta máli endurprenta við úr frágreiðingini hjá Landsbókasavninum tann partin, sum snýr seg um ISBN-skipanina.

ISBN-skipanin er ein altjóða talskipan til talmerking av bókum.

ISBN-tølini hava 10 siffrur bytt sundur í fyra partar: landsnummar, forlagsnummar, titlunnummar og gátal.

Skipanin við einum altjóða bóka-eyðkennistali, nevnt ISBN, varð endaliga sett í verk í 1968.

Í januar í fjór for føroyska ISBN-skipanin at virka.

Landsbókasavnið hevði reist málið og bjóðað sær til at umsita skipanina.

Í apríl 1994 heitti landsstýrismaðurin í mentamála-um á Landsbókasavnið um at seta seg í samband við altjóða ISBN-skrivstovuna í Berlin og biðja um, at sett varð á stovn ein serstøk føroysk ISBN-skipan. Landsbókasavnið so gjørdi. Saman við umsóknini varð eisini ymist tilfar og hagtøl um føroyska bókaútgávu og bókamarknaðin sent altjóða ISBN-skrivstovuni í Berlin til stuðutan.

Nú gekk skjótt at avgreiða málið, og longu 7. oktober 1994 kom svar úr Berlin, at altjóða ISBN-skrivstovan hevði tillutað Føroyum landsnummarið 99918. Samstundis fekk Landsbókasavnið til uppgávu at umsita føroyska ISBN-skipanina.

Greitt var nú at fara til verka.

Farið varð beinanvegin undir at týða ensku ISBN-vegleiðingina, sum altjóða ISBN-skrivstovan hevur givið út, til føroyskt. Eisini let Landsbókasavnið prenta

eina ella kanska tvær bókur út í eitt longri áramál. Tí gjørdi Landsbókasavnið avtalu við Bókamiðsøluna um at taka sær av at tilluta útgávum hjá hesum smáu forløgnum ISBN-tøl.

15. desember 1994 var kunnandi fundur á Landsbókasavninum við umboð fyrir forløg, útgevarar, prentsmiðjur og bókahandlar um nýggju føroysku ISBN-skipanina. Fitt av fólki var á fundi, eisini fólk frá fjølmíðlunum.

Lutfalsliga litil bókamarknaður

Føroyar eru ein lutfalsliga litil bókamarknaður, og tískil hava vit fingið eitt rættlaga høgt landsnummar, 5 siffrur. Gátalið er eitt siffrur, og eftir til forlagsnummur og titlunnummur eru sostatt 4 siffrur til tilsamans 10.000 titlar.

Atlandi skal henda skipanin vara í 10-15 ár, men koma ikki munandi broytingar í, so skuldu vit havt nog mikið av ISBN-tølum til hesi árin.

Av tí at býtið av tølum skal avgerast, aðrenn skipanin verður sett í verk, hevur landsbókasavnið eftir kanning av føroyska bóka-

Framhald á síðu 28

Vit umvæla sjónvørp, radio, video v.m.

Góðkent tænastu-umboð hjá Sony, B&O, Sanyo, Orion, Sharp, Finlux, Jamo, Sansui og fleiri

DELTA Elektroniktænastan

M.A. Winthersgøta 1
Box 3170 - 110 Tórshavn
Tlf. 18050 - Fax tlf. 86950

Opð mán - fri 8-16

Bingotølini í dag:

10 66